

Oznaka poročila: ARRS-RPROJ-ZP-2011-1/217

ZAKLJUČNO POROČILO O REZULTATIH RAZISKOVALNEGA PROJEKTA

A. PODATKI O RAZISKOVALNEM PROJEKTU

1. Osnovni podatki o raziskovalnem projektu

Šifra projekta	J6-0946
Naslov projekta	Svoboda govora in tiska ter njeno omejevanje v Sloveniji(1945-1991)
Vodja projekta	15635 Mateja Režek
Tip projekta	J Temeljni projekt
Obseg raziskovalnih ur	5.970
Cenovni razred	A
Trajanje projekta	02.2008 - 01.2011
Nosilna raziskovalna organizacija	2404 Inštitut Nove revije, zavod za humanistiko
Raziskovalne organizacije - soizvajalke	501 Inštitut za novejšo zgodovino 618 Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti 1510 Univerza na Primorskem, Znanstveno-raziskovalno središče Koper Università del Litorale Centro di ricerche scientifiche di Capodistria
Družbeno-ekonomski cilj	13. Splošni napredek znanja - RiR financiran iz drugih virov (ne iz splošnih univerzitetnih fondov - SUF)

1.1. Družbeno-ekonomski cilj¹

Šifra	13.06
Naziv	Humanistične vede - RiR financiran iz drugih virov (ne iz SUF)

2. Sofinancerji²

1.	Naziv	
	Naslov	
2.	Naziv	
	Naslov	
3.	Naziv	
	Naslov	

B. REZULTATI IN DOSEŽKI RAZISKOVALNEGA PROJEKTA

3. Poročilo o realizaciji programa raziskovalnega projekta³

V okviru projekta je bila opravljena sistematična raziskava cenzure v Sloveniji od nastanka socialistične Jugoslavije leta 1945 do njenega razpada. Težišče projekta je bilo na raziskavi politične cenzure na najbolj izpostavljenih področjih javnega izražanja – v medijih, kulturi in znanosti, raziskava pa ni zajela le omejevanja izražanja v Sloveniji, temveč tudi cenzuriranje ustvarjalnosti zamejskih Slovencev in politične emigracije. Projekt je tako zapolnil eno večjih vrzeli v poznavanju in razumevanju slovenske novejšje zgodovine. Slovensko zgodovinopisje se je raziskav cenzure pred tem lotevalo razmeroma redko in izrazito parcialno. Zaradi pomanjkljive raziskanosti obravnavane tematike je bil osrednji in najobsežnejši del projekta namenjen sistematični analizi primerov politične cenzure, skozi katere so bile ob upoštevanju širših zgodovinskih okoliščin osvetljene cenzurne prakse v obdobju socializma. Raven svobode govora in tiska skozi daljše časovno obdobje niha tudi znotraj avtoritarnih sistemov, elemente, ki so vplivali na dviganje in spuščanje praga tolerance komunistične oblasti, pa je lahko identificirala le raziskava, umeščena v zgodovinski kontekst. Sistematična raziskava, vpeta v širši zgodovinski okvir, je ovrgla tako teze o kontinuirani in nespremenljivi politiki komunistične partije skozi celotno obdobje socializma, kot tudi pretiravanja v prikazih liberalnejših epizod partijske politike. Poleg sistematičnosti in kompleksnega pristopa k raziskovanju so k celovitejšemu pogledu na izbrano tematiko prispevale tudi primerjalne analize.

Mehanizmi cenzure so bodisi formalni ali neformalni, eksplicitni ali implicitni, preventivni ali suspenzivni. Formalna cenzura izhaja iz zakonodaje, neformalni cenzuri pa botrujejo najrazličnejši vidni in manj vidni pritiski. Formalna cenzura je načeloma eksplicitna, saj so prepovedana območja z njo bolj ali manj jasno zamejena, znane pa so tudi sankcije za kršitelje. Povsem drugače je z implicitno cenzuro, ki je nedorečena tako glede meja dovoljenega, kot glede kazni, značilna pa je bila za komunistične sisteme, ki so v nasprotju z dejanskim stanjem na deklarativni ravni zagotavljali domala popolno svobodo izražanja. Poleg teh obstaja tudi delitev na preventivno in suspenzivno cenzuro. S preventivno, predhodno cenzuro je izključena možnost prodora nezaželenih vsebin v javnost, suspenzivna cenzura pa sporne vsebine izloči naknadno oziroma po objavi, kršitelje pa po potrebi tudi sodno preganja. Cenzuro običajno spremlja propaganda, ki jo imenujemo tudi »pozitivna cenzura«, mnogokratnik obeh pa je samocenzura. Raziskava je pokazala, da je, z izjemo prvih povojni let, v obdobju socializma prevladovala neformalna, implicitna in preventivna cenzura. Omejitve svobode izražanja so bile običajno speljane mimo ustave in zakonov, pogosto celo v nasprotju z njimi, potekale pa so po številnih poteh, ki so nihale od grobih represivnih ukrepov, prek političnih pritiskov, do nevidnih cenzurnih praks onemogočanja in izločanja, vse po vrsti pa so sprožale tudi samocenzurne mehanizme. Samocenzura, ki deluje brez jasno izražene zunanje grožnje, je bila v socializmu tako rekoč samoumevna in kot del vsakdanjega miselnega okvira neprimerno učinkovitejša od neposredne cenzure, s tem pa je postala tudi eden ključnih vzvodov ohranjanja avtoritarne oblasti in njene dolgotrajne stabilnosti.

Raziskovalno delo je temeljilo na historičnih in socioloških znanstvenih metodah, zlasti na kritični analizi in interpretaciji zgodovinskih virov, v prvi vrsti arhivskega gradiva. Največ za raziskavo relevantnega arhivskega

gradiva so raziskovalci našli v Arhivu Republike Slovenije, zlasti v fondih Republiškega sekretariata za notranje zadeve (RSNZ), Centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije (CK ZKS), Socialistične zveze delovnega ljudstva (SZDL), Izvršnega sveta oz. slovenske vlade (IS LRS) idr. V fondu RSNZ so bila podrobneje pregledana letna poročila in informativni bilteni Službe državne varnosti, znotraj fonda CK ZKS gradivo agitpropa, ideološke komisije in zgodovinske komisije CK ZKS, v fondu SZDL gradivo komisije za politično in idejno vzgojno delo ter komisije za tisk, v fondu IS LRS pa gradivo ministrstva za prosveto oz. kulturo. Poleg tega so raziskovalci pregledovali arhivsko gradivo tudi v Zgodovinskem arhivu Ljubljana (Mestni komite ZKS Ljubljana), Pokrajinskem arhivu Maribor (Mestni komite ZKS Maribor), Slovenskem gledališkem muzeju, Arhivu Narodne in študijske knjižnice v Trstu, in deloma tudi v nekdanjem zveznem arhivu, danes Arhivu Srbije, v Beogradu. Raziskovalci so v arhivskem gradivu iskali sledove prepovedi in posegov oblasti v javno izražanje, pri čemer so se pogosto soočali z omejeno sporočilno vrednostjo arhivskega gradiva. Zgodovina cenzure je namreč tudi zgodovina nenapisanega in zato nemalokrat težko izsledljiva. Tu in tam lahko nenapisano slutimo ali o njem ugibamo, klasični historični metodi analize in interpretacije pisnih virov pa se pogosto izmuzne. Ob pregledovanju arhivskega gradiva je potekalo tudi raziskovanje časopisja, opravljenih pa je tudi nekaj intervjujev z (nekdanjimi) uredniki časnikov in novinarji na temo uredniške politike, strategije urednikovanja in pisanja, političnih pritiskov, samocenzure ipd. Za raziskavo uporabni so bili tudi objavljeni spominski viri, ki prinašajo pričevanja o dogodkih, ki zaradi neformalnih poti cenzure niso pustili sledov v uradni dokumentaciji političnih, državnih in javnih ustanov. Pregledani zgodovinski viri so razkrili različne metode cenzuriranja in nihanje intenzivnosti političnega nadzora. Posegi v svobodo govora in tiska so bili v Sloveniji in Jugoslaviji najbolj grobi v prvem povojnem obdobju, ko je dejavnost na področju kulture, znanosti in medijev usmerjal oddelek za agitacijo in propagando pri komunistični partiji, bolj znan kot agitprop. Ta je bil, četudi brez formalnih pristojnosti, najučinkovitejša cenzurna služba svojega časa. Neposredno po prevzemu oblasti komunistov je prevladovala suspenzivna cenzura, ki je zajela dela natisnjena pred letom 1945. Merila prepovedovanja niso bila povezana le z vsebino posameznih del, temveč tudi s politično opredelitvijo njihovih avtorjev, saj je seznam prepovedanih del zajel tudi strokovna in znanstvena dela, ki so izhajala iz svetovnonazorskih obzorij katolicizma, literarna dela slovenskih pesnikov in pisateljev, ki so bodisi po vojni emigrirali, bodisi padli v vojaških enotah kolaboracije ali bili usmrčeni kot politični nasprotniki neposredno po vojni. Poleg suspenzivne cenzure je svobodo izražanja omejevala tudi preventivna cenzura, ki je dejansko onemogočala natis politično nezaželenih del. V letih po sporu s Sovjetsko zvezo in posledičnem odmiku od sovjetskih vzorcev vladanja je oblast opustila nekatere najbolj grobe oblike omejevanja svobode izražanja, kar se je leta 1952 simbolično izrazilo v ukinitvi agitpropa. Oblast se nadzoru s tem ni odpovedala, temveč je neposredne posege v svobodo izražanja zgolj zamenjala z bolj prefinjenimi oblikami omejevanja, zlasti s preventivno cenzuro. Sredi petdesetih let je bil uveden sistem družbenega upravljanja, ki je v kulturne in znanstvene ustanove uvedel upravne odbore, sestavljene iz manjšinskega dela predstavnikov zaposlenih in večine predstavnikov ustanovitelja. Ustanovitelj večine ustanov je bila država, zato je imenovala tudi večino njihovih vodstvenih članov, roko nad izbiro kandidatov pa so imele različne komisije pri CK ZKS in SZDL. Z uvedbo sistema družbenega upravljanja je bil

vzpostavljen domišljen in učinkovit sistem preventivne cenzure, s pomočjo katerega je oblast še naprej nadzirala javno izražanje. V ta namen je ustanavljala tudi različne komisije pri političnih organizacijah – od ideološke komisije in komisij za posamezna »občutljiva« področja pri CK ZKS do komisije za politično in idejno vzgojno delo in komisije za tisk pri SZDL –, kadarkoli pa je lahko posegla tudi po represivnih ukrepih. Mehanizmi cenzure so bili torej v petdesetih letih navidez zmehčani, njeni učinki pa vendarle niso bili bistveno mehkejši. Odpiranje prostora javnega izražanja seveda ni bilo premočrtno, saj so se skozi desetletja obstoja socializma nenehno izmenjavala obdobja večje in manjše tolerance oblasti, obdobja bolj sproščenega javnega izražanja in obdobja ostrih političnih posegov v ustvarjalnost. V šestdesetih in sedemdesetih letih je politična oblast postajala vse bolj razpršena, kar je sčasoma načelo njeno učinkovitost. »Partijski diktat« se je na svoji vertikalni poti navzdol pogosto razvođenel, k temu pa je precej prispevala razdrobljenost političnih forumov, ki so jim bila zaupana ideološka vprašanja. Sistem družbenega upravljanja je sicer vzpostavil razmeroma učinkovit nadzor nad javnim izražanjem, vendar zaradi svoje razdrobljenosti, nejasnih odgovornosti in navsezadnje tudi zaradi ne vedno enotnih stališč partijskih voditeljev ni bil najbolj učinkovit prevodnik »partijskega diktata«. Sistem nadzora je bil slabo pregleden in nemalokrat prepuščen stihiji, tu in tam pa je vendarle dobil tudi bolj represivne poteze v obliki različnih ad hoc partijskih komisij, ustanovljenih za reševanje posameznih primerov oziroma za obračun s posameznimi, za oblast nesprejemljivimi pojavi. Oblast je ob prevladujoči preventivni cenzuri še vedno uporabljala tudi suspenzivno cenzuro, čeprav se je temu izogibala. Pri delih, natisnjenih v Sloveniji, so suspenzivno cenzuro najpogosteje uporabljali v sedemdesetih letih proti avtorjem, ki so odstirali temnejše plati vzpona komunistov na oblast ali kritično ocenjevali aktualne politične razmere, sicer pa so bila suspenzivne cenzure deležna predvsem dela, ki so izhajala v tujini, zlasti v krogih slovenske politične emigracije. Uradno in neuradno prepovedana dela je zbiral Narodna in univerzitetna knjižnica, kjer je bil ustanovljen poseben oddelek z imenom »direktorjev fond« ali »D-fond«. Slovenska ustvarjalnost je bila skozi celotno obdobje socializma razdeljena na domačo in emigrantsko, med obema pa zaradi ideološke in politične razcepljenosti ni bilo intenzivnejših stikov. Omejevalno sta namreč delovali obe strani, jugoslovanska stran s pomočjo državnega aparata, emigrantska stran, zlasti najmočnejša skupnost v Argentini, pa na podlagi odločitev mnenjskih voditeljev slovenske protikomunistične emigracije. Več stikov je bilo vzpostavljenih med slovenskimi izobraženci v domovini in v zamejstvu, zlasti na Tržaškem. V zamejstvu so svoja dela, poleg tamkajšnjih slovenskih izobražencev, objavljali tudi v Sloveniji onemogočeni avtorji in politični emigranti, med njimi tudi udeleženci osvobodilnega boja, ki so zaradi nestrinjanja s političnim monopolom komunistov emigrirali iz domovine. Pretok idej in ustvarjalnosti iz zamejstva je bil intenziven in se je kljub cenzurnim posegom občasno integriral s tistimi v Sloveniji. V osemdesetih letih, v obdobju gospodarske in politične krize, je nadzor oblasti vse bolj popuščal, s tem pa tudi ventili samocenzure. Kljub popuščanju nadzora je oblast proti posameznikom še vedno ukrepala tudi s sodnimi pregoni na podlagi obtožb o sovražni propagandi, blatenju države, širjenju neresničnih informacij in izkrivljenemu prikazovanju razmer v državi. Sodila jim je po več členih kazenskega zakonika, ki so obravnavali politične delikte, med njimi je bil najbolj znan 133. člen kazenskega zakonika iz leta 1976, ki je sankcioniral t.i. »verbalni delikt«. Čeprav so slovenska sodišča, v nasprotju s sodišči

drugod po Jugoslaviji, omenjeni člen kazenskega zakonika uporabljala razmeroma redko, je 133. člen v osemdesetih letih postal v očeh prebujajoče se civilne družbe simbol nesvobode in kratenja svobode izražanja kot ene temeljnih človekovih pravic. Osemdeseta leta so bila tudi čas pisanja in podpisovanja pobud, odprtih pisem in peticij; med odmevnejšimi so bile pobuda za ustanovitev revije, ki bi omogočala svobodnejši pretok idej in pogledov, iz katere je po dvehletnih burnih razpravah nastala Nova revija, peticija proti smrtni kazni in odprto pismo novinarjev, naperjeno zoper cenzurne posege oblasti. Pod pritiskom javnosti je vodstvo ZKS leta 1987 obravnavalo zahtevo po odpravi 133. člena in jo podprlo, vendar v drugih delih Jugoslavije ni naletelo na odobravanje.

Izsledki raziskave so bili strnjeni v številna znanstvena besedila, ki obravnavajo cenzuriranje kulturne in znanstvene ustvarjalnosti ter medijske produkcije, zlasti dnevnega časopisja. Pri obravnavi kulturne ustvarjalnosti je bilo največ pozornost namenjene cenzuri knjižne, glasbene in gledališke produkcije. V raziskavi cenzuriranja knjižne produkcije so bili npr. analizirani sezname prepovedanih del iz leta 1945, ko so morala biti politično sporna dela izločena iz knjižnic in knjigarn. Po uvedbi t. i. družbenega upravljanja v kulturnih ustanovah sredi petdesetih let so vlogo cenzorjev prevzeli založniški sveti, ki so izvajali preventivno cenzuro, medtem ko so oblasti uveljavljale suspenzivno cenzuro predvsem za uvožene knjige. Raziskava odnosa oblasti do glasbene ustvarjalnosti je zajela predvsem jazz in pevske zборе. V obdobju popolnega posnemanja sovjetskega kulturnega modela so oblasti na različne načine onemogočale jazz, saj so v njem videle sinonim nezaželenih zahodnih kulturnih vplivov, po sporu med Jugoslavijo in Sovjetsko zvezo pa se je jazz vrnil na glasbeno sceno. Razhajanja med kulturnopolitičnimi načeli in željami ideologov ter realno podobo na kulturni sceni so se izrazila tudi v repertoarjih pevskega zborov. Pomemben del raziskave cenzuriranja kulturne ustvarjalnosti je bil usmerjen k analizi repertoarjev slovenskih gledališč, pri čemer sta bila med seboj soočena dva različna modela cenzuriranja gledališke ustvarjalnosti v letih pred drugo svetovno vojno in neposredno po njej. V prvem obdobju so cenzorji izhajali iz katoliških političnih krogov, v drugem pa iz vodstva komunistične partije. Pri obeh je prevladovala vnaprejšnja preventivna cenzura, ki so jo oboji dopolnjevali s suspenzivno cenzuro, z odstranitvijo premierno že uprizorjenih del iz repertoarjev. Katoliški model je bil uraden in je natančno predpisoval, kaj je treba črtati in česa na odru ne sme biti, komunistična cenzura pa je bila bolj implicitna in ni jasno predpisovala, kaj je dovoljeno in kaj ni. Raziskava cenzurnih praks v znanosti se je npr. posvetila cenzuri zgodovinopisja, ki ga avtoritarne oblasti pogosto zlorabljajo kot sredstvo politične legitimizacije. Tudi komunistična oblast je ob odsotnosti demokracije in z njo povezane politične legitimnosti dobro sprejemala le tisto »zgodovinsko resnico«, skozi katero se je lahko legitimirala, zato jo je po potrebi tudi sama ustvarjala ali si vsaj prizadevala za ustrezno ideološko in politično uglaseno konstruiranje preteklosti. Sistematična analiza zgodovinskih virov je razkrila, da so v obravnavanem obdobju v zgodovinopisju prevladovali implicitne cenzurne prakse. Najmočnejši vzvod nadzora je bila ideološka monopolizacija preteklosti, najbolj občutljivo področje raziskovanja pa novejša zgodovina. Strategija oblasti do zgodovinopisja o novejši dobi se je kazala v politično motiviranem ustanavljanju institucij, ki so se ukvarjale z novejšo zgodovino, v nadzoru ali vsaj poskusih nadzora nad kadrovanjem, v odsotnosti, nedostopnosti ali omejeni dostopnosti zgodovinskih virov ter v spodbujanju prednostnih raziskovalnih tem in pogosto nejasnih kriterijih njihovega financiranja. Našteti

vzvodi političnega nadzora in cenzure so se zrcalili v na prvi pogled najmanj opaznem, dejansko pa najbolj razširjenem in učinkovitem cenzurnem mehanizmu – v samocenzuri, v kontekstu notranje cenzure pa velja omeniti tudi osebno politično prepričanje zgodovinarjev in navsezadnje moč ideološke indoktrinacije, ki je svoje sledi puščala vsepovsod. Člani projektne skupine so se posvetili še mnogim drugim temam, denimo cenzuri časopisja, zlasti v obdobjih zaostritve političnih razmer, omejevanju svobode verskega tiska, cenzuri pošte politične emigracije, cenzuri ustvarjalnosti zamejskih Slovencev in politične emigracije itd., njihove razprave pa so opozarjale na različne cenzurne prakse in spreminjanje intenzivnosti cenzurnih posegov oblasti v posameznih obdobjih.

Poleg naštetih rezultatov so tri, v projektu sodelujoče znanstvene ustanove, Inštitut Nove revije – zavod za humanistiko, Znanstveno-raziskovalno središče UP Koper in Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije ZRC SAZU, leta 2009 organizirale dvodnevno znanstveno konferenco z naslovom »Zgodovinski in družbeni vidiki cenzure na Slovenskem«. Programski in organizacijski odbor konference je vodila Mateja Režek. Konferenca je potekala 1. in 2. oktobra 2009 v Ljubljani, na njej pa so z referati sodelovali številni raziskovalci s področja zgodovinopisja, sociologije, filozofije, prava, literarne zgodovine idr. Pojmovanje in omejevanje svobode izražanja ter različne cenzurne prakse od 19. stoletja do danes so bili na konferenci obravnavani kompleksno, z vidika različnih humanističnih in družboslovnih ved, težišče referatov in polemične diskusije pa je bilo na oblikah in metodah cenzure na najbolj izpostavljenih področjih javnega izražanja, zlasti v medijih, kulturi in znanosti. Leta 2010 je vodja projekta uredila tudi znanstveno monografijo o zgodovini cenzure na Slovenskem od 19. stoletja do danes, v kateri je z razpravami sodelovalo 21 slovenskih zgodovinarjev, sociologov in filozofov.

4. Ocena stopnje realizacije zastavljenih raziskovalnih ciljev⁴

Stopnja realizacije zastavljenih raziskovalnih ciljev je usklajena z načrti, ki so bili predvideni v predlogu raziskovalnega projekta. V prvi fazi projekta so raziskovalci preučili relevantno znanstveno, strokovno in spominsko literaturo ter evidentirali zgodovinske vire. V drugi fazi, ki je bila zaradi obsežnosti in skromne raziskanosti obravnavane tematike najdaljša, so člani projektne skupine pregledali in analizirali arhivsko gradivo, časopisje in druge relevantne zgodovinske vire, izsledke svojih raziskav pa so sproti objavljali v znanstvenih člankih ali predstavljali v referatih na mednarodnih znanstvenih konferencah. Leta 2009 so načrte nadgradili z organizacijo dvodnevne znanstvene konference o zgodovinskih in družbenih vidikih cenzure na Slovenskem v zadnjih dveh stoletjih ter tako k raziskovanju in razpravi o cenzuri pritegnili tudi druge zgodovinarje, sociologe in filozofe. V tretji, sklepni fazi, so člani projektne skupine izsledke svojih raziskav strnili v celovitejše znanstvene razprave, ki so bile objavljene kot izvirni znanstveni članki v različnih revijah ali kot samostojna poglavja v znanstveni monografiji *Cenzirano: zgodovina cenzure na Slovenskem od 19. stoletja do danes* (2010). Raziskovalno delo in njegovi rezultati so podrobneje opisani v 3. točki.

5. Utemeljitev morebitnih sprememb programa raziskovalnega projekta oziroma sprememb, povečanja ali zmanjšanja sestave projektne skupine⁵

Ni bilo sprememb.

6. Najpomembnejši znanstveni rezultati projektne skupine⁶

Znanstveni rezultat			
1.	Naslov	SLO	REŽEK, Mateja. Nevidna cenzura zgodovinopisja v socializmu
		ANG	REŽEK, Mateja. Invisible censorship of historiography in socialism
	Opis	SLO	Na podlagi sistematične analize arhivskega gradiva zgodovinske komisije CK ZKS in drugih virov avtorica razkriva vzvode političnega nadzora nad zgodovinopisjem v obdobju socializma. Najmočnejši vzvod nadzora je bila ideološka monopolizacija preteklosti, najbolj občutljivo področje raziskovanja pa novejša zgodovina. Strategija oblasti do zgodovinopisja se je kazala v politično motiviranem ustanavljanju institucij, ki so se ukvarjale z novejšo zgodovino, v nadzoru nad kadrovanjem, v odsotnosti, nedostopnosti ali omejeni dostopnosti zgodovinskih virov ter v spodbujanju prednostnih raziskav.
		ANG	On the basis of archival material of the Historical Commission the author reveals, that in the period of socialism the strongest lever of control over historiography was ideological monopolization of the past, whereas the most subtle research field was modern history. The strategy of authority regarding historiography was reflecting in politically motivated establishing of institutions, which had to deal with modern history, in control over recruitment, in absence, inaccessibility or limited accessibility of historical sources and in stimulation of the preferential research themes.
	Objavljeno v		V: REŽEK, Mateja (ur.). Cenzurirano : zgodovina cenzure na Slovenskem od 19. stoletja do danes, (Zbirka Razprave, 2). Ljubljana: Nova revija, 2010, str. 217-234.
	Tipologija		1.16 Samostojni znanstveni sestavek ali poglavje v monografski publikaciji
	COBISS.SI-ID		2850164
2.	Naslov	SLO	GABRIČ, Aleš. Cenzura v Sloveniji po drugi svetovni vojni : od komunističnega Index librorum prohibitorum do ukinitve verbalnega delikta
		ANG	GABRIČ, Aleš. Censorship in Slovenia after the World War II : from the Communist Index Librorum Prohibitorum to Abolition of the "Verbal Offence"
	Opis	SLO	Avtor je prikazal oblike in metode cenzuriranja del v Sloveniji v obdobju komunizma. Takoj po koncu vojne leta 1945 so nove oblasti sestavile seznam prepovedanih knjig, ki so morale biti izločene iz knjižnic in knjigarn. Uvedba t.i. družbenega upravljanja v kulturnih ustanovah sredi petdesetih let je spremenila način cenzuriranja del. Cenzorsko vlogo so dobili založniški sveti, ki so izvajali preventivno oziroma predhodno cenzuro, suspenzivna oziroma naknadna cenzura pa je bila omejena zlasti na uvožene knjige.
		ANG	The author has shown the forms and methods of censorship in Slovenia in the period of Communism. Immediately after the end of the war in 1945, the new authorities composed a list of banned books, which had to be removed from libraries and bookshops. The introduction of so-called social management in cultural institutions in the middle of the 1950's changed the method of censoring books. The role of censor was taken over by publishing councils, which carried out preventive or prior censorship. Suspensive or subsequent censorship was limited in particular to imported books.
	Objavljeno v		V: DOVIČ, Marijan (ur.). Literatura in cenzura : Kdo se boji resnice literature? : Who is afraid of the truth of literature?, (Primerjalna književnost, let. 31, posebna št./special issue). Ljubljana: Slovensko društvo za primerjalno književnost, avg. 2008, 3, str. 63-77 in 221-236.
	Tipologija		1.01 Izvirni znanstveni članek
	COBISS.SI-ID		2492788
3.	Naslov	SLO	DRNOVŠEK, Marjan. Politična emigracija in kontrola pošte v socialistični Sloveniji
		ANG	DRNOVŠEK, Marjan. Political emigration and Postal Surveillance in Socialist Slovenia
			Avtor obravnava odnos socialistične Slovenije do slovenske politične emigracije s pomočjo arhivskega gradiva Republiške sekretariata za notranje

	Opis	SLO	zadeve. Z zgodovinskim pristopom in z metodo časovnih in vsebinskih vzorcev analizira nadzor nad emigrantsko pošto in ga umešča v širši zgodovinski kontekst. Razprava opozarja na absurdnost nadzora nad ljudmi in poštami pošilkami v obdobju socializma.
		ANG	The article deals with the attitude of socialist Slovenia towards Slovene political emigration using archival material of the Republic Secretariat for Internal Affairs. Using a historical approach and time and content sampling methods, the author analyses the surveillance of emigrant post and places it into a wider historical context. The research refers on absurd amount of control over the people and postal parcels conductor during the socialist period.
	Objavljeno v		Dve domovini [Tiskana izd.], 2010, [Št.] 31, str. 135-151
	Tipologija		1.01 Izvirni znanstveni članek
	COBISS.SI-ID		31566893
4.	Naslov	SLO	GABRIČ, Aleš. Cenzura gledališkega repertoarja v prvi in drugi Jugoslaviji
		ANG	GABRIČ, Aleš. Censorship of Theatre Repertoire in the First and Second Yugoslavia
	Opis	SLO	Avtor je primerjalno analiziral cenzurne posege v repertoar slovenskih gledališč v obdobju med obema vojnama in v času po drugi svetovni vojni. V prvem obdobju so cenzorji izhajali iz katoliških političnih in idejnih krogov, v drugem pa iz vodstva komunistične stranke, oboji pa so skušali z gledaliških odrov pregnati vse, kar ni bilo v skladu z njihovo ideologijo. Katoliški model je eksplicitno predpisoval, česa na odru ne sme biti, komunistična cenzura pa je delovala izrazito implicitno.
		ANG	The contribution analyses two types of censorship interventions into repertoire of Slovenian theatres in the period between the two world wars and the period after 1945. Before World War II, the censors mostly came from the Catholic circles, while in the second period they were a part of the Communist Party. Even though they opposed each other politically, censors in both periods adhered to the common idea of censorship: to abolish everything not in line with their ideology. The Catholic model explicitly prescribed what to forbid, while the Communist censorship worked behind the scenes.
	Objavljeno v		V: REŽEK, Mateja (ur.). Cenzurirano : zgodovina cenzure na Slovenskem od 19. stoletja do danes, (Zbirka Razprave, 2). Ljubljana: Nova revija, 2010, str. 171-188.
	Tipologija		1.16 Samostojni znanstveni sestavek ali poglavje v monografski publikaciji
	COBISS.SI-ID		2849908
5.	Naslov	SLO	KLABJAN, Borut. "Dosti je gnilega prav v deželi tržaški, dragi prijatelji!" : Boris Pahor in doživljanje cenzure v 20. stoletju
		ANG	KLABJAN, Borut. "Many things are rotten in the land of Trieste, my dear friends!" : Boris Pahor and the experience of censorship in the 20th century
	Opis	SLO	Prispevek obravnava doživljanje cenzure izven političnih meja Jugoslavije, pri tržaških Slovencih. V analizi cenzurnih posegov različnih totalitarnih režimov se avtor opira na izkušnje tržaškega pisatelja Borisa Pahorja, ki je bil v neposrednem stiku z italijanskim fašizmom, nato z nemško nacistično diktaturo in po drugi svetovni vojni s socialistično Slovenijo/Jugoslavijo. Pahorjeva dela so prepojena z elementi subverzivnosti in primeri nestrinjanja z vladajočim režimom, zato je bilo njegovo javno pisanje in delovanje marsikdaj v napoto ljudem in strukturam na oblasti.
		ANG	The study explores the experience of censorship outside the Yugoslav state borders, placing special emphasis on experience of Slovenes in Trieste. In order to analyze censorship practices of different totalitarian regimes, the research takes into consideration the life story of Boris Pahor, the eminent Slovenian writer living in Trieste, who experienced Italian Fascism, Nazi dictatorship and, after WWII, restrictive measures by socialist Slovenia/Yugoslavia.
	Objavljeno v		V: REŽEK, Mateja (ur.). Cenzurirano : zgodovina cenzure na Slovenskem od 19. stoletja do danes, (Zbirka Razprave, 2). Ljubljana: Nova revija, 2010, str. 257-267.
		1.16 Samostojni znanstveni sestavek ali poglavje v monografski	

Tipologija	publikaciji
COBISS.SI-ID	1963475

7. Najpomembnejši družbeno-ekonomsko relevantni rezultati projektne skupine⁶

Družbeno-ekonomsko relevantni rezultat			
1.	Naslov	SLO	REŽEK, Mateja (ur.). Cenzurirano : zgodovina cenzure na Slovenskem od 19. stoletja do danes, (Zbirka Razprave, 2). Ljubljana: Nova revija, 2010
		ANG	REŽEK, Mateja (ed.). Censored : History of censorship in Slovenia from 19th century till today
	Opis	SLO	V znanstveni monografiji zbrane zgodovinske, sociološke in filozofske razprave odpravljajo temeljne vrzeli v poznavanju zgodovine cenzure na Slovenskem v preteklih dveh stoletjih, odstirajo pa tudi mnoga vprašanja o vlogi in delovanju cenzure danes. Avtorji opazujejo cenzuro kot večplasten družbeni pojav ter opozarjajo na najrazličnejše oblike cenzure, od najbolj grobe represije do prikritih cenzurnih praks in samocenzure. Razprave temeljijo na svežih raziskavah, sodobnih metodoloških prijemih in izvirnih premislekih.
		ANG	The articles collected in the scientific monograph, redress the fundamental gaps in our knowledge of the history of censorship in Slovenia over the past two centuries. They also prompt a number of questions about the role of censorship today and how it still operates. The authors approach censorship as a multifaceted social phenomenon and highlight the various types of censorship, from the most brutal repression to less overt censorship practices, and also self-censorship. The papers base their discussions on fresh research, modern methodological approaches and original reflections.
	Šifra		C.02 Uredništvo nacionalne monografije
	Objavljeno v		REŽEK, Mateja (ur.). Cenzurirano : zgodovina cenzure na Slovenskem od 19. stoletja do danes, (Zbirka Razprave, 2). Ljubljana: Nova revija, 2010
	Tipologija		4.00 Sekundarno avtorstvo
		COBISS.SI-ID 253332736	
2.	Naslov	SLO	REŽEK, Mateja. Zgodovinski in družbeni vidiki cenzure na Slovenskem : znanstvena konferenca (SAZU, Ljubljana, 1.-2. oktober 2009)
		ANG	REŽEK, Mateja. Historical and social aspects of censorship in Slovenia: scientific conference (SAZU, Ljubljana, 1.-2. October 2009)
	Opis	SLO	Leta 2009 so izvajalci projekta organizirali znanstveno konferenco o zgodovinskih in družbenih vidikih cenzure na Slovenskem. V razpravi so sodelovali uveljavljeni raziskovalci s področja zgodovinopisja, sociologije, filozofije in prava. Zgodovina in družbena vloga cenzure sta bili obravnavani kompleksno, z vidika različnih humanističnih in družboslovnih ved, težišče referatov in plemične diskusije pa je bilo na oblikah in metodah cenzure na najbolj izpostavljenih področjih javnega izražanja, zlasti v medijih, kulturi in znanosti.
		ANG	In 2009, the scientific conference on historical and social aspects of censorship in Slovenia was organized. Experts in the fields of history, sociology, philosophy and law took part in the discussion. Both the history of censorship and its social role were addressed in detail from the perspective of the various humanities and social science disciplines. The presentations and discussions focused on the forms and methods of censorship applied in the most exposed areas of public expression, in particular in the media, in culture and in science.
	Šifra		B.01 Organizator znanstvenega srečanja
	Objavljeno v		REŽEK, Mateja (ur.). Zgodovinski in družbeni vidiki cenzure na Slovenskem : program konference in povzetki referatov Ljubljana: Inštitut Nove revije: ZRC SAZU: Znanstveno-raziskovalno središče Koper, 2009.
	Tipologija		3.25 Druga izvedena dela
		COBISS.SI-ID 28643165	
3.	Naslov	SLO	DRNOVŠEK, Marjan. Cenzura in slovenska politična emigracija (1945-1991) : 40. nacionalna konvencija AAASS, Philadelphia, ZDA, 21. november 2008
			DRNOVŠEK, Marjan. Censorship and Slovenian Political Emigration (1945-

		ANG	1991) : 40th National Convention of the AAASS, Philadelphia, 21. November 2008
	Opis	SLO	Avtor je na podlagi arhivskega gradiva in literature predstavil relacijo med slovensko politično emigracijo in cenzuro. V referatu se je osredotočil na analizo cenzure pošte oziroma pisem v obdobju po letu 1945 ter jo primerjal s pošno cenzuro v prvi Jugoslaviji.
		ANG	On the basis of archive material and literature, the author dealt with the relation between Slovene political emigration and censorship. In the paper, he focused on analysis of the censorship of the post or letters in the period after 1945 and compared it with postal censorship in the first Yugoslavia.
	Šifra		B.03 Referat na mednarodni znanstveni konferenci
	Objavljeno v		Razprava bo objavljena v ameriški znanstveni reviji Slovene Studies
	Tipologija		3.15 Prispevek na konferenci brez natisa
	COBISS.SI-ID		28914221
4.	Naslov	SLO	REŽEK, Mateja. Cenzura v genih : Politična cenzura in fenomen samocenzure v Sloveniji/Jugoslaviji v obdobju komunizma
		ANG	REŽEK, Mateja. Censorship in the Genes : Political Censorship and the Phenomenon of Self-censorship in Slovenia/Yugoslavia in the Period of Communism
	Opis	SLO	Avtorica je prikazala sistem politične cenzure in fenomen samocenzure v obdobju komunizma. Z vidika politične cenzure je obravnavano obdobje razdelila na dve podobdobji: čas grobe represije in neposredne cenzure do leta 1952 in obdobje od leta 1953 do konca osemdesetih let, za katerega je bila poleg (pol)formalnih oblik cenzure značilna predvsem samocenzura. Ta je bila eden ključnih vzvodov ohranjanja komunistične oblasti in njene dolgotrajne stabilnosti.
		ANG	The author presented the system of political censorship and the phenomenon of self-censorship in the period of Communism. From the point of view of political censorship, Yugoslav Communism was divided into two periods: the period of coarse repression and direct censorship until 1952 and the period from 1953 to the end of the 1980's, which was typified, in addition to semi-formal forms of censorship, primarily by self-censorship, which was at the same time one of the key levers of maintaining Communist power and its long-term stability.
	Šifra		B.03 Referat na mednarodni znanstveni konferenci
	Objavljeno v		Glasnik ZRS Koper, 2008, 13, št. 6, str. 30-32 (mednarodna znanstvena konferenca Modern Dictatorship as Practice and Experience, Koper, 9.-10. oktober 2008)
	Tipologija		1.12 Objavljeni povzetek znanstvenega prispevka na konferenci
	COBISS.SI-ID		2518388
5.	Naslov	SLO	GABRIČ, Aleš. Disidentstvo u Sloveniji : Znanstvena konferenca Disidentstvo u suvremenoj povijesti, Zagreb, 19. november 2009
		ANG	GABRIČ, Aleš. Dissidence in Slovenia : Scietific conference Dissidence in contemporary history, Zagreb, 19. November 2009
	Opis	SLO	Po sporu s Sovjetsko zvezo je bila Jugoslavija bolj odprta proti Zahodu kot druge komunistične države, zato vprašanje disidentstva ni povsem identično s sorodnimi primeri v vzhodnem bloku. Kljub temu tudi v Jugoslaviji najdemo intelektualce, ki so zaradi izrečenih ali zapisanih besed o komunističnem režimu občutili moč njenega represivnega aparata. V referatu sta bila podrobneje predstavljena dva primera iz Slovenije, Jože Pučnik in France Miklavčič, ki ju je avtor primerjal z disidentstvom v drugih vzhodnoevropskih komunističnih državah.
		ANG	Following the break with the Soviet Union, Yugoslavia became more open to the West than other communist countries; hence the question of political dissent was somewhat different from the other cases found in the Eastern bloc. Nevertheless, those intellectuals in Yugoslavia who spoke out against or wrote about the communist regime felt the power of its repressive state apparatus. The paper presented two cases from Slovenia, Jože Pučnik and France Miklavčič, which the author compared to the dissent in other East European communist countries.
			B.03 Referat na mednarodni znanstveni konferenci

Šifra	
Objavljeno v	GABRIČ, Aleš. Disidentstvo u Sloveniji. V: KISIČ-KOLANOVIĆ, Nada (ur.), RADELIĆ, Zdenko (ur.), SPEHNJAK, Katarina (ur.). Disidentstvo u suvremenoj povijesti : zbornik radova s međunarodnoga znanstvenog skupa održanog u Hrvatskom institutu za povijest u Zagrebu 19. studenoga 2009. Zagreb: Hrvatski institut za povijest, 2010, str. 129-144.
Tipologija	1.08 Objavljeni znanstveni prispevek na konferenci
COBISS.SI-ID	2833012

8. Drugi pomembni rezultati projektne skupine⁸

--

9. Pomen raziskovalnih rezultatov projektne skupine⁹

9.1. Pomen za razvoj znanosti¹⁰

SLO

V okviru projekta je bila opravljena sistematična raziskava cenzure in pojmovanja svobode izražanja v Sloveniji od nastanka socialistične Jugoslavije leta 1945 do njenega razpada. Težišče projekta je bilo na raziskavi oblik in metod politične cenzure v medijih, kulturi in znanosti. Raziskava je zapolnila temeljne vrzeli v vedenju o cenzuri v sodobni slovenski zgodovini, saj so bile pred tem zgodovinske raziskave cenzure pretežno parcialne in osredotočene na krajša časovna obdobja. Večina raziskav slovenske povojne zgodovine je bila usmerjenih v obdobje neposredno po letu 1945, torej v čas prevzemanja oblasti komunistov, medtem ko sistematičnih raziskav skozi celotno obdobje socializma skorajda ni bilo. Projekt je prispeval k razvoju slovenske zgodovinske znanosti tudi v metodološkem pogledu z uporabo sodobnih in izvirnih metodoloških pristopov, zlasti s prepletanjem historične in sociološke znanstvene metode ter primerjalnimi analizami, ki so v slovenskem zgodovinopisju prej izjema kot pravilo. V projektni skupini so sodelovali raziskovalci s področja zgodovinopisja in sociologije, zaposleni na različnih raziskovalnih inštitutih in visokošolskih ustanovah. Projekt je s tem uvažal interdisciplinarno in medinstitucionalno sodelovanje na področju humanistike in družboslovja, ki v Sloveniji še ni primerno uveljavljeno, hkrati pa je povezal raziskovalno in visokošolsko pedagoško dejavnost.

ANG

Within the project framework a systematic investigation was carried out into the practices of censorship and the conception of freedom of expression in Slovenia, spanning the period from the creation of socialist Yugoslavia in 1945 until its collapse. The project focused on political censorship of the media, culture and science. Thereby, the project filled a major gap in the study of censorship in contemporary Slovene history – historical researches had before dealt with this theme extremely rarely and explicitly partially. The majority of research into Slovene post-war history had been directed into the period immediately after 1945, thus to the time of the take-over of power by the Communists, while there had been almost no systematic research through the entire period of Socialism. The project also contributed to the development of Slovene historical science from the methodological aspect, through the use of up-to-date methodological approaches, especially the combination of historical and sociological scientific methods and comparative analyses, which are more the exception than the rule in Slovene historiography. Researchers from the fields of history and sociology, employed in various research institutions and higher education institutions, were cooperating in the project. Thereby, the project introduced interdisciplinary and inter-institutional cooperation in the spheres of humanistics and social sciences, which is not yet suitably established in Slovenia, and also linked research and higher education activities.

9.2. Pomen za razvoj Slovenije¹¹

SLO

Projekt sodi na področje sodobne slovenske zgodovine, ki je bilo eno od prednostnih področij raziskav in razvoja, opredeljenih v Resoluciji o nacionalnem raziskovalnem in razvojnem programu 2006-2010. Projekt je prispeval k ohranjanju nacionalne identitete in razpoznavnosti, skozi historično raziskavo svobode izražanja kot ene temeljnih človekovih pravic pa tudi k razumevanju humanosti, uveljavljanju demokratičnih vrednot ter k razvoju in legitimizaciji demokratične politične ureditve. Rezultati projekta tako vplivajo na oblikovanje odprte,

demokratske družbe, ki se bo sposobna soočiti tudi z negativnimi izkušnjami in odkloni preteklosti, ne da bi podlegala aktualno-političnim zlorabam zgodovine.

ANG

The project primarily belongs in the sphere of contemporary Slovene history, which was one of the priority fields of research and development specified in the Resolution on the National Research and Development Programme 2006-2010. The project contributed to preserving the national identity and recognition, and through historical research of the freedom of expression as one of the fundamental human rights, to the establishment of democratic values and the development and legitimisation of a democratic political arrangement. The results of the project thus contribute to the creation of an open, democratic society, which will be capable of confronting the negative experiences and deviations of the past, without succumbing to current political abuse of history.

10. Samo za aplikativne projekte!

Označite, katerega od navedenih ciljev ste si zastavili pri aplikativnem projektu, katere konkretne rezultate ste dosegli in v kakšni meri so doseženi rezultati uporabljeni

Cilj		
F.01	Pridobitev novih praktičnih znanj, informacij in veščin	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.02	Pridobitev novih znanstvenih spoznanj	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.03	Večja usposobljenost raziskovalno-razvojnega osebja	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.04	Dvig tehnološke ravni	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.05	Sposobnost za začetek novega tehnološkega razvoja	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.06	Razvoj novega izdelka	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.07	Izboljšanje obstoječega izdelka	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	

	Uporaba rezultatov	
F.08	Razvoj in izdelava prototipa	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.09	Razvoj novega tehnološkega procesa oz. tehnologije	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.10	Izboljšanje obstoječega tehnološkega procesa oz. tehnologije	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.11	Razvoj nove storitve	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.12	Izboljšanje obstoječe storitve	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.13	Razvoj novih proizvodnih metod in instrumentov oz. proizvodnih procesov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.14	Izboljšanje obstoječih proizvodnih metod in instrumentov oz. proizvodnih procesov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.15	Razvoj novega informacijskega sistema/podatkovnih baz	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.16	Izboljšanje obstoječega informacijskega sistema/podatkovnih baz	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.17	Prenos obstoječih tehnologij, znanj, metod in postopkov v prakso	

	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.18	Posredovanje novih znanj neposrednim uporabnikom (seminarji, forumi, konference)	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.19	Znanje, ki vodi k ustanovitvi novega podjetja ("spin off")	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.20	Ustanovitev novega podjetja ("spin off")	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.21	Razvoj novih zdravstvenih/diagnostičnih metod/postopkov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.22	Izboljšanje obstoječih zdravstvenih/diagnostičnih metod/postopkov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.23	Razvoj novih sistemskih, normativnih, programskih in metodoloških rešitev	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.24	Izboljšanje obstoječih sistemskih, normativnih, programskih in metodoloških rešitev	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.25	Razvoj novih organizacijskih in upravljavskih rešitev	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.26	Izboljšanje obstoječih organizacijskih in upravljavskih rešitev	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE

	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.27	Prispevek k ohranjanju/varovanje naravne in kulturne dediščine	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.28	Priprava/organizacija razstave	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.29	Prispevek k razvoju nacionalne kulturne identitete	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.30	Strokovna ocena stanja	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.31	Razvoj standardov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.32	Mednarodni patent	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.33	Patent v Sloveniji	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.34	Svetovalna dejavnost	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.35	Drugo	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	

Komentar

--

11. Samo za aplikativne projekte!**Označite potencialne vplive oziroma učinke vaših rezultatov na navedena področja**

	Vpliv	Ni vpliva	Majhen vpliv	Srednji vpliv	Velik vpliv	
G.01	Razvoj visoko-šolskega izobraževanja					
G.01.01.	Razvoj dodiplomskega izobraževanja	☐	☐	☐	☐	
G.01.02.	Razvoj podiplomskega izobraževanja	☐	☐	☐	☐	
G.01.03.	Drugo:	☐	☐	☐	☐	
G.02	Gospodarski razvoj					
G.02.01	Razširitev ponudbe novih izdelkov/storitev na trgu	☐	☐	☐	☐	
G.02.02.	Širitev obstoječih trgov	☐	☐	☐	☐	
G.02.03.	Znižanje stroškov proizvodnje	☐	☐	☐	☐	
G.02.04.	Zmanjšanje porabe materialov in energije	☐	☐	☐	☐	
G.02.05.	Razširitev področja dejavnosti	☐	☐	☐	☐	
G.02.06.	Večja konkurenčna sposobnost	☐	☐	☐	☐	
G.02.07.	Večji delež izvoza	☐	☐	☐	☐	
G.02.08.	Povečanje dobička	☐	☐	☐	☐	
G.02.09.	Nova delovna mesta	☐	☐	☐	☐	
G.02.10.	Dvig izobrazbene strukture zaposlenih	☐	☐	☐	☐	
G.02.11.	Nov investicijski zagon	☐	☐	☐	☐	
G.02.12.	Drugo:	☐	☐	☐	☐	
G.03	Tehnološki razvoj					
G.03.01.	Tehnološka razširitev/posodobitev dejavnosti	☐	☐	☐	☐	
G.03.02.	Tehnološko prestrukturiranje dejavnosti	☐	☐	☐	☐	
G.03.03.	Uvajanje novih tehnologij	☐	☐	☐	☐	
G.03.04.	Drugo:	☐	☐	☐	☐	
G.04	Družbeni razvoj					
G.04.01	Dvig kvalitete življenja	☐	☐	☐	☐	
G.04.02.	Izboljšanje vodenja in upravljanja	☐	☐	☐	☐	
G.04.03.	Izboljšanje delovanja administracije in javne uprave	☐	☐	☐	☐	
G.04.04.	Razvoj socialnih dejavnosti	☐	☐	☐	☐	
G.04.05.	Razvoj civilne družbe	☐	☐	☐	☐	
G.04.06.	Drugo:	☐	☐	☐	☐	
G.05.	Ohranjanje in razvoj nacionalne naravne in kulturne dediščine in	☐	☐	☐	☐	

	identitete					
G.06.	Varovanje okolja in trajnostni razvoj	☐	☐	☐	☐	
G.07	Razvoj družbene infrastrukture					
G.07.01.	Informacijsko-komunikacijska infrastruktura	☐	☐	☐	☐	
G.07.02.	Prometna infrastruktura	☐	☐	☐	☐	
G.07.03.	Energetska infrastruktura	☐	☐	☐	☐	
G.07.04.	Drugo:	☐	☐	☐	☐	
G.08.	Varovanje zdravja in razvoj zdravstvenega varstva	☐	☐	☐	☐	
G.09.	Drugo:	☐	☐	☐	☐	

Komentar

--

12. Pomen raziskovanja za sofinancerje, navedene v 2. točki [12](#)

1.	Sofinancer		
	Vrednost sofinanciranja za celotno obdobje trajanja projekta je znašala:		EUR
	Odstotek od utemeljenih stroškov projekta:		%
	Najpomembnejši rezultati raziskovanja za sofinancerja		Šifra
	1.		
	2.		
	3.		
	4.		
	5.		
	Komentar		
Ocena			
2.	Sofinancer		
	Vrednost sofinanciranja za celotno obdobje trajanja projekta je znašala:		EUR
	Odstotek od utemeljenih stroškov projekta:		%
	Najpomembnejši rezultati raziskovanja za sofinancerja		Šifra
	1.		
	2.		
	3.		

	4.		
	5.		
3.	Komentar		
	Ocena		
	Sofinancer		
	Vrednost sofinanciranja za celotno obdobje trajanja projekta je znašala:		EUR
	Odstotek od utemeljenih stroškov projekta:		%
	Najpomembnejši rezultati raziskovanja za sofinancerja		Šifra
	1.		
	2.		
	3.		
	4.		
5.			
Komentar			
Ocena			

C. IZJAVE

Podpisani izjavljam/o, da:

- so vsi podatki, ki jih navajamo v poročilu, resnični in točni
- se strinjamo z obdelavo podatkov v skladu z zakonodajo o varstvu osebnih podatkov za potrebe ocenjevanja, za objavo 6., 7. in 8. točke na spletni strani <http://sicris.izum.si/> ter obdelavo teh podatkov za evidence ARRS
- so vsi podatki v obrazcu v elektronski obliki identični podatkom v obrazcu v pisni obliki
- so z vsebino zaključnega poročila seznanjeni in se strinjajo vsi soizvajalci projekta

Podpisi:

Mateja Režek	in	
podpis vodje raziskovalnega projekta		zastopnik oz. pooblaščen oseba RO

Kraj in datum:

Ljubljana

20.4.2011

Oznaka poročila: ARRS-RPROJ-ZP-2011-1/217

¹ Zaradi spremembe klasifikacije družbeno ekonomskih ciljev je potrebno v poročilu opredeliti družbeno ekonomski cilj po novi klasifikaciji. [Nazaj](#)

² Samo za aplikativne projekte. [Nazaj](#)

³ Napišite kratko vsebinsko poročilo, kjer boste predstavili raziskovalno hipotezo in opis raziskovanja. Navedite ključne ugotovitve, znanstvena spoznanja ter rezultate in učinke raziskovalnega projekta. Največ 18.000 znakov vključno s

presledki (približno tri strani, velikosti pisave 11). [Nazaj](#)

⁴ Realizacija raziskovalne hipoteze. Največ 3.000 znakov vključno s presledki (približno pol strani, velikosti pisave 11). [Nazaj](#)

⁵ V primeru bistvenih odstopanj in sprememb od predvidenega programa raziskovalnega projekta, kot je bil zapisan v predlogu raziskovalnega projekta oziroma v primeru sprememb, povečanja ali zmanjšanja sestave projektne skupine v zadnjem letu izvajanja projekta (obrazložitev). V primeru, da sprememb ni bilo, to navedite. Največ 6.000 znakov vključno s presledki (približno ena stran, velikosti pisave 11). [Nazaj](#)

⁶ Navedite največ pet najpomembnejših znanstvenih rezultatov projektne skupine, ki so nastali v času trajanja projekta v okviru raziskovalnega projekta, ki je predmet poročanja. Za vsak rezultat navedite naslov v slovenskem in angleškem jeziku (največ 150 znakov vključno s presledki), rezultat opišite (največ 600 znakov vključno s presledki) v slovenskem in angleškem jeziku, navedite, kje je objavljen (največ 500 znakov vključno s presledki), izberite ustrezno šifro tipa objave po Tipologiji dokumentov/del za vodenje bibliografij v sistemu COBISS ter napišite ustrezno COBISS.SI-ID številko bibliografske enote. Navedeni rezultati bodo objavljeni na spletni strani <http://sicris.izum.si/>.

PRIMER (v slovenskem jeziku):

Naslov: Regulacija delovanja beta-2 integrinskih receptorjev s katepsinom X;

Opis: Cisteinske proteaze imajo pomembno vlogo pri nastanku in napredovanju raka. Zadnje študije kažejo njihovo povezanost s procesi celičnega signaliziranja in imunskega odziva. V tem znanstvenem članku smo prvi dokazali... (največ 600 znakov vključno s presledki)

Objavljeno v: OBERMAJER, N., PREMŽL, A., ZAVAŠNIK-BERGANT, T., TURK, B., KOS, J.. Carboxypeptidase cathepsin X mediates $\beta 2$ - integrin dependent adhesion of differentiated U-937 cells. Exp. Cell Res., 2006, 312, 2515-2527, JCR IF (2005): 4.148

Tipologija: 1.01 - Izvirni znanstveni članek

COBISS.SI-ID: 1920113 [Nazaj](#)

⁷ Navedite največ pet najpomembnejših družbeno-ekonomsko relevantnih rezultatov projektne skupine, ki so nastali v času trajanja projekta v okviru raziskovalnega projekta, ki je predmet poročanja. Za vsak rezultat navedite naslov (največ 150 znakov vključno s presledki), rezultat opišite (največ 600 znakov vključno s presledki), izberite ustrezen rezultat, ki je v Sifrantu raziskovalnih rezultatov in učinkov (Glej: <http://www.arrs.gov.si/sl/gradivo/sifranti/sif-razisk-rezult.asp>), navedite, kje je rezultat objavljen (največ 500 znakov vključno s presledki), izberite ustrezno šifro tipa objave po Tipologiji dokumentov/del za vodenje bibliografij v sistemu COBISS ter napišite ustrezno COBISS.SI-ID številko bibliografske enote.

Navedeni rezultati bodo objavljeni na spletni strani <http://sicris.izum.si/>. [Nazaj](#)

⁸ Navedite rezultate raziskovalnega projekta v primeru, da katerega od rezultatov ni mogoče navesti v točkah 6 in 7 (npr. ker se ga v sistemu COBISS ne vodi). Največ 2.000 znakov vključno s presledki. [Nazaj](#)

⁹ Pomen raziskovalnih rezultatov za razvoj znanosti in za razvoj Slovenije bo objavljen na spletni strani: <http://sicris.izum.si/> za posamezen projekt, ki je predmet poročanja. [Nazaj](#)

¹⁰ Največ 4.000 znakov vključno s presledki [Nazaj](#)

¹¹ Največ 4.000 znakov vključno s presledki [Nazaj](#)

¹² Rubrike izpolnite/prepišite skladno z obrazcem "Izjava sofinancerja" (<http://www.arrs.gov.si/sl/progproj/rproj/gradivo/>), ki ga mora izpolniti sofinancer. Podpisan obrazec "Izjava sofinancerja" pridobi in hrani nosilna raziskovalna organizacija – izvajalka projekta. [Nazaj](#)

Obrazec: ARRS-RPROJ-ZP/2011-1 v1.01

24-B7-0E-77-F4-50-C5-16-87-CF-D2-1B-3F-1B-E4-25-82-B8-2F-89